

Тетяна СУМЕНКО

доктор філософії, викладач кафедри музично-інструментальної
підготовки вчителя Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради (Харків)
mississumenko@gmail.com

ПЕРЕВАГИ ІІІ В РОБОТІ МУЗИЧНОГО КЕРІВНИКА РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ ОСІБ З ВАЖКОЮ ФОРМОЮ ІНВАЛІДНОСТІ

Штучний інтелект, як сучасна трансформаційна технологія є значущою частиною подолання ескалації кризи у розробці та модифікації навчально-розвиткового контенту для дітей та осіб з важкою формою інвалідністю в межах корекційної роботи реабілітаційних установ.

Важка форма інвалідності, є ускладнюючим компонентом у функціонуванні підопічних як в домашньому осередку, так і у межах соціуму. Через низький рівень інтелектуальної спроможності, представникам даної категорії складно висловлювати бажання та ініціативи, задовольняти власні потреби, розрізняти емоції, здійснювати самоконтроль поведінки, брати участь у колективній діяльності, комунікувати та спілкуватися з іншими людьми.

Відповідно, пріоритетними завданнями корекційно-розвиткової роботи в межах реабілітаційних установ є розвиток емоційного, соціального інтелекту, максимальна стабілізація компенсаторних функцій, відновлення функціональної спроможності, покращення якості життя важкохворих підопічних. Вирішення означених завдань можливе внаслідок комплексного підходу в процесі реабілітації. Однак, реалізація такого підходу утруднена через відсутність єдиної корекційної програми (через специфіку контингенту та варіативність діагнозів) та малої кількості спеціальних методичних розробок практичного спрямування.

Штучний інтелект відкриває нові можливості для фахівців реабілітаційної сфери та дозволяє глибше персоналізувати реабілітаційні маршрути, здійснювати моніторинг прогресу та регресу реабілітації у реальному часі, створювати унікальні інтерактивні, ігрові, корекційні програми, що робить процес реабілітації більш значущим і результативним.

Переваги використання штучного інтелекту для представників освітянської спільноти висвітлені у працях українських та закордонних дослідників. Так, проблеми та перспективи ІІІ у вищій

освіті представлені у роботах А. Андрощук, О. Дикого, Д. Головки; аспекти ІІІ у діяльності педагогів професійного навчання висвітлено у статтях М. Зацерківної, М. Наumenko, О. Найдьоновой, Ю. Мельник, О. Панухник, О. Топузова; виклики ІІІ для ефективного вчителювання розглянуто у працях W. Wu, G. Burdina, A. Gura, E. Deruty, M. Grachten, S. Lattner, J. Nistal.

Однак, використання штучного інтелекту у контексті створення корекційно-розвиткових матеріалів для осіб з важкою формою інвалідності та переваги даної технології в роботі музичного керівника реабілітаційного центру у розглянутих наукових працях висвітлено не було.

В процесі музичної діяльності в межах реабілітаційного центру, підопічним з важкою формою інвалідності легше знайти спільну мову з одногрупниками, адже музика містить емоційний компонент та не завжди потребує вербального спілкування. В той час, музичні заняття допомагають встановлювати соціальні зв'язки, відчувати впевненість у власних силах розвивати когнітивні функції, емоційну стабільність, комунікативну спроможність.

З одного боку, вбачаються істотні переваги музичних занять в процесі корекційно-розвиткової роботи з особами з важкою формою інвалідності, з іншого – недостатня кількість практико-орієнтованого контенту, що може використовуватись музичним керівником в процесі реалізації реабілітаційного маршруту.

Найбільша проблема полягає в тому, що музичні керівники, не завжди мають достатнє уявлення про особливості нозологічних форм хвороб підопічних, та через недостатній рівень інклюзивної компетентності, враховуючи інтелектуальні, психічні дефіцити клієнтів реабілітаційних центрів, часто використовують в роботі репертуар для дітей дошкільного віку. Однак, навіть ті вихованці/нки, що мають глибоку інтелектуальну недостатність, потенційно прагнуть до рівності у віковому і гендерному позиціонуванні, що має враховуватись при доборі музичного, пісенного матеріалів для музичних занять.

Штучний інтелект пропонує музичним керівникам новітні методи та форми роботи з особами з важкою формою інвалідності (ВФІ), однак, на нашу думку, матеріали ІІІ не повинні використовуватись без обробки та глибинного аналізу створеного контенту відповідним фахівцем, що здійснює корекційно-розвиткову роботу відповідно до індивідуального розвитку клієнта реабілітаційного центру, та з урахуванням його особистісних дефіцитів і запитів.

Власний досвід роботи з підопічними з важкою формою інвалідності в реабілітаційній установі, дозволяє виокремити наступні переваги ІІІ в роботі музичного керівника:

1. Персоналізація корекційно-розвиткової роботи. В умовах воєнного часу, музичний керівник має трансформувати зміст музичних занять, зробити їх актуальними з урахуванням індивідуальної програми розвитку особами з важкою формою інвалідності. Революція ІІІ допомагає визначити наявний рівень знань, умінь та навичок особи з ВФІ, розробити конспект заняття відповідно до рівня клієнта, прокладати реабілітаційний маршрут з урахуванням отриманих даних [1; 2].

2. Інструменти штучного інтелекту можуть створювати альтернативні формати музично-корекційної діяльності з урахуванням спеціального інтересу особи з ВФІ та зробити процес реабілітації більш доступним та зрозумілим.

3. ІІІ може розкласти творчі, корекційно-розвиткові задачі на простіші; знаходити компенсаторні механізми в процесі терапевтичного музичного впливу.

4. Аналіз темпу та динаміки корекційно-розвиткової роботи в межах музичних занять, моніторинг сформованості соціальної, комунікативної компетентності.

5. Індивідуалізоване навчання. На основі діагностичних показників, ІІІ може створювати індивідуальні творчі завдання з урахуванням музичного компоненту, що будуть відповідати фактичному рівню інтелектуальної спроможності підопічних [3].

6. Створення дизайну дистанційних, інтерактивних занять, мультимедійних процесів в музичному профілі. Такі інструменти як Perplexity, Claude, Copilot та ChatGPT дозволяють розширити можливості корекційної роботи музичного керівника з підопічними з важкою формою інвалідності, розробляти нові ресурси, знайти вихованців/нок з кращими зразками музичної архітектури [4].

7. Створення музичного простору за допомогою AIVA, Boomy та оригінальної версії SongStarter, дозволяє створювати унікальні композиції, що можуть стати елементами музичної терапії [5].

8. Соціалізація та підтримка підопічних реабілітаційного центру з використанням чат-ботів: обмін мотиваційними поспівками, анімаційними картинками, важливими повідомленнями, інтерпретація комунікативних ігор з музичною складовою.

Успішна реалізація корекційно-розвиткових матеріалів створених ІІІ вимагає комплексного підходу музичного керівника, батьків/представників осіб з ВФІ, адже процес реабілітації не

завершується в стінах реабілітаційного центру та є пролонгованим в домашньому середовищі.

Таким чином, штучний інтелект є потужним союзником фахівців реабілітаційної сфери, що сприяє результативності корекційно-розвиткової роботи, робить процес реабілітації більш потужним, дозволяє особам з важкою формою інвалідності проходити реабілітаційний маршрут у власному темпі. Означені переваги використання ІІІ музичним керівником реабілітаційного центру забезпечують просування інклюзивних, якісних підходів в реабілітаційному процесі, допомагають подолати імперативну вибірковість комерційного контенту та спрощувати адаптивні, інтегративні процеси осіб з важкою формою інвалідності.

Література:

1. Forbes. URL: <http://surl.li/jfotuk>
2. Wei Wu, Gulnara Burdina, Alena Gura. Use of Artificial Intelligence in Teacher Training. International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies. URL: <http://surl.li/mizuxt>. DOI: 10.4018/IJWLTT.331692
3. Technology, artificial intelligence and the future of the teaching profession. Education International. URL: <http://surl.li/wbqzpb>
4. Meylan C. The Impact of AI on Teachers. Blog. URL: <http://surl.li/tbotxq>
5. AI in the Music Industry: Transforming Music Production, Discovery, and Data. Strategic Technology Partner for Global Businesses DataArt. URL: <http://surl.li/ogpkzd>